

ULKOMINISTERIÖ

Yksikönpäällikkö
Krista Oinonen

MUISTIO
30.9.2022

VALTUUSKUNNAN ASETTAMINEN YK:N IHMISOIKEUSNEUVOSTON YLEISMAAILMALLISEN MÄÄRÄAIKAISTARKASTELUN TYÖRYHMÄN 41. ISTUNTOON GENEVESSÄ 7.-18.11.2022

Yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (*Universal Periodic Review; UPR*) on Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeusneuvoston yhteydessä toimiva valtioiden vertaistarkastelun mekanismi, jonka avulla neuvosto tarkastelee säännöllisesti kaikkien YK:n jäsenvaltioiden ihmisoikeusvelvoitteiden ja -sitoumusten toteutumista noin nelivuotisen tarkastelukierroksen aikana. Tarkastelussa YK:n jäsenvaltiot esittävät kysymyksiä ja suosituksia tarkastelun kohteena olevalle valtiolle sen ihmisoikeustilanteen kehittämiseksi. Valtioiden sitoutuminen määräaikaistarkasteluun on tehnyt siitä merkittävän ihmisoikeusmekanismin, jonka tuoma lisäarvo näkyy maatasolla.

Suomen ihmisoikeustilannetta tarkastellaan neljännen kerran YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisen määräaikaistarkastelun työryhmän 41. istunnossa Genevessä 7.-18.11.2022.

Suomen ihmisoikeustilanteen tarkastelu on keskiviikkona 9.11. Tarkastelu kestää kolme ja puoli tuntia. UPR-työryhmän raportti Suomen tarkastelusta hyväksytään keskiviikkona 16.11. Raportti on kooste vuoropuhelussa käydystä keskustelusta ja se sisältää Suomelle esitetyt suositukset. Suomi ilmaisee tällöin alustavana kantanaan ottavansa saamansa suositukset tarkasteltaviksi. Työryhmästä raportti siirretään ihmisoikeusneuvoston hyväksyttäväksi sen 52. istunnossa maaliskuussa 2023, jolloin Suomen tulee ilmaista lopullinen kantansa kaikista saamistaan suosituksista. Tässä vaiheessa Suomen kansallinen ihmisoikeusinstituutio ja kansalaisjärjestöt voivat osallistua vuoropuheluun kommentoiden tarkastelua ja suosituksia.

Suomi on toimittanut tarkastelua varten kansallisen raportin ihmisoikeustilanteestaan 19.7.2022. Neljännessä kansallisessa raportissa on selostettu kolmannella kierroksella vuonna 2017 saatujen UPR-suositusten täytäntöönpanoa ja sen jälkeen saavutettua kehitystä ihmisoikeuksien toteuttamisessa, mukaan lukien toteuttamisessa kohdatut haasteet ja rajoitteet. Raportin valmistelussa on hyödynnetty laajapohjaista konsultaatiota. YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto laatii lisäksi erilliset koosteet YK:n ihmisoikeuselinten tuottamasta Suomea koskevasta tiedosta sekä muilta toimijoilta, kuten kansalaisjärjestöiltä saadusta aineistosta.

Periaatteita tarkasteluun valmistauduttaessa ovat muun muassa avoimuus, laajapohjainen konsultointi, valmius luontevaan vuoropuheluun ja itsekriittiseen tarkasteluun sekä kansallisen ja kansainvälisen ihmisoikeustoiminnan koherenssin tärkeys. Suomi pyrkii omalla esimerkillään myös rohkaisemaan muita valtioita noudattamaan tärkeinä pitämiämme periaatteita omissa tarkasteluissaan.

UPR-tarkastelua varten esitetään asetettavaksi ulkoministeri Pekka Haaviston johtama valtuuskunta.

Valtuuskunnan asettamista varten ulkoministeriö pyysi ministeriöitä esittämään edustajiaan valtuuskuntaan. UPR-tarkastelun painoarvon, tarkastelun välittömän interaktiivisen luonteen ja vuoropuhelussa esiin nousevien teemojen ennakoimattomuuden ja moninaisuuden vuoksi pidetään perusteltuna, että eri hallinnonalat ovat edustettuina valtuuskunnassa. Ulkoministeriö pyysi esittämään valtuuskunnan jäseniksi henkilöitä, joilla on oman hallinnonalansa laajaa asiantuntemusta sekä valmiutta tarvittaessa vastata suullisesti ministeriönsä hallinnonalaan liittyviin kysymyksiin.

Ulkoministeriö ja sen pysyvä edustusto Genevessä, oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö esittivät edustajansa valtuuskuntaan. Valtiovarainministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ilmoittivat, etteivät esitä edustajaa valtuuskuntaan. Ulkoministeriö pyytää näiltä ministeriöiltä tarvittavat tausta-aineistot valtuuskunnan valmistautumista varten sekä ministeriöitä nimeämään varallaolohenkilön. Ulkoministeriön kutsusta eduskunnan perustuslakivaliokunta, kansalliseen ihmisoikeusinstituutioon kuuluva ihmisoikeusvaltuuskunta ja kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta esittivät edustajansa valtuuskuntaan riippumattomiksi tarkkailijoiksi.

Yllä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto asettaisi valtuuskunnan Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisen määräämääräaikaistarkastelun työryhmän 41. istuntoon sekä oikeuttaisi ulkoministeriön määräämään valtuuskunnalle tarvittavat asiantuntijat.

Valtuuskunnan puheenjohtajana olisi

Pekka HAAVISTO, ulkoministeri
Ulkoministeriö

Valtuuskunnan varapuheenjohtajina olisivat

Kirsti KAUPPI, suurlähettiläs, pysyvä edustaja
Pysyvä edustusto, Geneve

Johanna SUURPÄÄ, osastopäällikkö, ylijohdaja
Oikeusministeriö

Valtuuskunnan jäseninä olisivat

Erik LUNDBERG, apulaisosastopäällikkö
Ulkoministeriö

Tarja KANGASKORTE, yksikönpäällikkö
Ulkoministeriö

Johanna LUKKARILA, virkamiessihteeri
Ulkoministeriö

Laila CLYNE, virkamiessihteeri
Ulkoministeriö

Janina HASENSEN, lainsäädäntöneuvos
Ulkoministeriö

Ann-Mari FRÖBERG, lähetystöneuvos
Ulkoministeriö

Suvi TUOMINEN, lähetystöneuvos
Ulkoministeriö

Mia SPOLANDER, lainsäädäntösihteeri
Ulkoministeriö

Johanna HOSSA, lainsäädäntösihteeri
Ulkoministeriö

Hanna RÖNTY, erityisasiantuntija
Oikeusministeriö

Jouko HUHTAMÄKI, neuvotteleva virkamies
Sisäministeriö

Emma PATOVUORI, erityisasiantuntija
Sisäministeriö

Timo TUURIHALME, hallitussihteeri
Puolustusministeriö

Anna MIKANDER, opetusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tuomas KAIVOLA, lainsäädäntöneuvos
Liikenne- ja viestintäministeriö

Anna BRUUN, neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Jenna UUSITALO, lakimies
Sosiaali- ja terveysministeriö

Karin CEDERLÖF, asiantuntija
Ympäristöministeriö

Anu KONTTINEN, pysyvän edustajan sijainen

Pysyvä edustusto, Geneve

Marjatta HIEKKA, lainsäädäntöneuvos, erityisasiantuntija (ihmisoikeudet)

Pysyvä edustusto, Geneve

Karoliina HEIKINHEIMO-PÉREZ, ensimmäinen lähetystösihteeri (ihmisoikeudet)

Pysyvä edustusto, Geneve

Katja FOKIN, lainsäädäntösihteeri, erityisasiantuntija (ihmisoikeudet)

Pysyvä edustusto, Geneve

Karin BACKMAN, neuvonantaja (ihmisoikeudet)

Pysyvä edustusto, Geneve

Sissi MIETTINEN, harjoittelija

Pysyvä edustusto, Geneve

Elisa VUORILEHTO, harjoittelija

Pysyvä edustusto, Geneve

Riippumattomina tarkkailijoina olisivat

Mikko KINNUNEN, kansanedustaja

Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Yrjö MATTILA, jäsen

Ihmisoikeusvaltuuskunta

Krister KARTTUNEN, jäsen

Kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta

== =